

अपेसांतल्यान मेळिल्लें येस व्हड

प्रभाकर तिंबले: नवनिर्वाचीत आमदार जीत आरोलकाराचो सत्कार

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

पेडणें: अपेसांतल्यान मेळिल्लें येस व्हड आसता. हारी उपरांत मेळिल्ल्या जैतांत खरी मजा आसता. ते खातीर आत्मविस्वास मेळोवप आनी हारीचों कारण सोदून ताचेर मेळयिल्लें जैत खोसदिणें आसता, अशें आदलो वेंचणूक अधिकारी प्रभाकर तिंबले हाणें सांगलें.

आरोब्यार मांगिरीश हायस्कुलाच्या सभाघरांत मांद्रेंचो नवनिर्वाचीत आमदार जीत आरोलकाराचो सत्कार सुवाळो आयोजीत केल्लो. ह्या सुवाळ्यांत तिंबरे मुखेल सोयरो म्हूण उलयतालो. जीत आरोलकार हाें मांगिरीश हायस्कुलाचो आदलो विद्यार्थी. ताका लागून पालक शिक्षक संघटणेन ताचो सत्कार सुवाळो आयोजीत केल्लो.

ह्या वेळार मांगिश् एन्यूकेशन सोसायटीचो अध्यक्ष शशीकांत पुनाजी, आदलो विद्यार्थी आसव्ती टोन्गो, मुख्याध्यापिका गौरी वेलेंकार, आदलो मुख्याध्यापक रॉबर्ट मारिया, वेवस्थापक एकनाथ चोपडेंकार, पालक शिक्षक संघटणेचो अध्यक्ष

जीत आरोलकाराचो सत्कार करतना प्रभाकर तिंबले. कुशीक शशीकांत पुनाजी आनी हेर. (निवृत्ती शिरोडकार)

उमेश नायक, वेवस्थापन समितीचे वांगडी गजानन नायक, रामचंद्र परांजपे, संस्थापक सचीव विनायक आरोलकार माचयेर हाजीर आशिल्ले. मांद्रेंची वेंचणूक मांद्रें पुरती मर्यादीत नाशिल्ली. जे तरेन सांखळी, पणजी ह्या मतदारसंघाचेर गोंयकारांचें लक्ष आशिल्लें तशेंच मांद्रें मतदारसंघाचेरूय लक्ष आशिल्लें. सांखळे डॉ. प्रमोद सावंत, मांद्र्यां आदलो मुख्यमंत्री लक्ष्मीकांत पाटीलकार आनी पणजी मतदारसंघांतल्यान आदलो मुख्यमंत्री

मनोहर पर्रीकाराचो पूत उत्पल पर्रीकार वेंचणूक रिणांत आशिल्ले. हेच खातीर ह्या तिनूय मतदारसंघांतली वेंचणूक प्रतिस्ठेची जाल्ली, अशें तिंबले हाणें सांगलें.

जीत आरोलकाराचो ह्या वेळार तिंबले हाच्या हस्तुकीं शाल, नाल्ल, यादस्तीक चिन्न दिवन जाहीर सत्कार केलो.

सत्काराक जाप दिता आरोलकारान सांगलें, ज्या हायस्कुलांत आपूण शिकलो त्या

आतां खरो कस लागतलो: तिंबले
वेंचणुके खातीर खूब कश्ट काडचे पडटात. वेंचणूक जिखपाक खूब मेहनत घेवची पडटा. अखेर वेंचणूक जिखली म्हणकच सगळें सोंपना. आतां खरो जीत आरोलकाराचो कस लागतलो. ताचे कडल्यान उदरगतीची अपेक्षा आनी नागिकांच्यो अपेक्षा व्हड प्रमाणाचेर वाडिल्ल्यो आसतल्यो, अशें प्रभाकर तिंबले हाणें सांगलें.

बेतलांत राखणे वणटीच्या कामाची पळोवणी करतना आमदार एल्टन डिकॉस्टा.

पयसो करपाक राजकारणांत येवंक ना

एल्टन डिकॉस्टा: बेतलांतले राखणे वणटीची पळोवणी

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

केपें: राजकारणांत येवन पयसो जोडपाची कसलीच इत्सा ना. लोकांची सेवा करप होच मुख्य उद्देश आसा. करदात्यांच्या पयशांचो योग्य उपेग जावचो ह्याच उद्देशान आपूण उदरगतीचीं कामां करतलों, अशें केपेंचो नवनिर्वाचीत आमदार एल्टन डिकॉस्टा हाणें सांगलें.

आमदार जाले उपरांत पयलेच खेपे डिकॉस्टान बेतूल वाठारांत आडकून

उरिल्ल्या राखणे वणटीच्या कामा संबंदान अधिकाऱ्यां वांगडी पळोवणी केली. ह्या वेळार बेतूलचो सरपंच सेबी फर्नांडीस, पंच रीतोन सिमाँइस, डेलफी बारबोसा आनी हेर अधिकारी हाजीर आशिल्ले. ह्या वेळार बेतूल पंचायत वाठारांत आडकून उरिल्लें राखणे वणटीचें काम सोमारच्यान सुरू करचें, असो आदेश डिकॉस्टान उदका स्त्रोत खात्याच्या अधिकाऱ्यांक दिलो.

डिकॉस्टान सांगलें, केपेंकारांनी

अपेक्षे परस अदीक मतांनी आपल्याक वेंचून दिला. तांच्यो सगळ्यो समस्या सुटाय्यो करपाचेर भर दितलों. तशेंच खयचींय कामां हातांत घेतना लोकांक विस्वासांत घेतलों. आपूण पुराय वेळ लोकांच्या संपर्कांत आसतलों. काँग्रेस पक्ष विरोधांत आसलो तरी लेगीत केपें मतदारसंघांतलीं सगळीं उदरगतीचीं कामां पुराय जातलीं. कारण विरोधांत रावून लेगीत कामां करून घेवपाची तांक आपले कडेन आसा.

आयज मडगांवां बरोवप्यांचें

कोंकणी रोमी संमेलन

■ भांगरभूंय । खबरां मेज

मडगांव: दाल्गादो कोंकणी अकादेमीचें बरोवप्यांचें कोंकणी संमेलन, रवींद्र भवन मडगांवां 20 मार्चाक आयोजीत केलां. सकाळीं 9.30 ते सांजे 5 वरां मेरेन हें संमेलन चलतलें. तातूंत सुमार 100 वयर बरोवपी वांटो घेतले. आर्च विशप फादर जाँकिम लोयला पेरा हाच्या हस्तुकीं दिवली पेटोवन संमेलनाचें उक्तावण जातलें.

ह्या वेळार दाल्गादो कोंकणी अकादेमीचो अध्यक्ष विन्सी क्वाद्रुस, संमेलनाचो अध्यक्ष मायरन जेसन बार्रेटो, बरोवप्यांचो अध्यक्ष दानियल एफ. द सौजा, सचीव विसीयम्स फर्नांडीस, भांडारी सेल्सो फर्नांडीस, तशेंच नावेली रोजेरी चर्चींचो फादर गाब्रियल कुतान्हो मुखेल सोयरो म्हूण

गाब्रियल क्रास्टो

गाब्रियल कुतीन्हो

हजर आसतलो.

ह्या वेळार साबार सत्रांचें आयोजन केलां. ‘भुरग्यांचें साहित्य निर्मिती, उपाय आनी वांटो’ ह्या विशयाचेर लेखक विशाल खांडेपारकार विचार मांडटलो. हातूंत विलियम्स फर्नांडीस, रूय कुयेलो, मिनीनो आल्मैदा, आंतोनियो मास्करेहस वांटेकार जातलें, जाल्यार अध्यक्षस्थानर एनी दे कोलवाळे आसतली, दुस-या सत्रांत ‘वाचप्यां मेरेन उडी, उपाय आनी येवजणो’ ह्या विशयाचेर

पेपर सादरीकरण जातलें. मायकल ग्रासियश अध्यक्षस्थानर आसतलो. हातूंत फादर लुईस गोम्स, सिस्टर मोली फर्नांडीस, पीओ इस्तेव, विली गोयश वांटो घेतले. तिस-या सत्रांत ‘बरोवप्यांचे प्रस्न- एक भासाभास’ विशयाचेर चर्चा सत्र जातलें. ह्या सत्रांत अध्यक्षस्थानर आशिल्ले फाऊस्तो व्ही दा कोता पेपर सादर करतलो. रेलनीस मेंडोसा, फादर रोमन रोड्रिगीस, मिशेल कुतीन्हो, आंतोना मिरांदा, एना तैरेजा हातूंत वांटो घेतलो.

ह्या वेळार मानेस्तांचे हस्तुकीं स्मरणिकेचें प्रकाशन जातलें. तशेंच लेखकांचे डिशनरीचें प्रकाशन समारोप सुवाळ्यांत जातलें. समारोप सुवाळ्याचे अध्यक्ष गाब्रियल क्रास्टो आसतले, अशें विन्सी क्वाद्रुसान कळयलां.

संतोषी मातेचो वर्सुकी मंगळार 22 मार्चाक

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

सांगें: कुडचड्यार श्री संतोषी मातेचो वर्सुकी मंगळार 22 मार्चाक मनयतले. ते निमतान सकाळीं मातेक म्हाअभिशेक, व्हट भरप आनी हेर धर्मीक विधी जातले. 9 ते दनपारां 1 वरां मेरेन देवता प्रार्थना, पुण्याहवाचन, अभिशेक आनी हेर धर्मीक विधी जातले. अभिशेका खातीर पावतो काडून सकाळीं 9 ते दनपारां 1 वरां मेरेन पावती घेवची, अशें समितीन कळयलां. दनपारां म्हाप्रसाद जातलो. उपरांत मातेची पालखी मिरवणूक काडटले.

सांजेच्या 7 वरांचेर श्री जय संतोषी माता भजनी मंडळाची भजनाची कार्यावळ आनी आरती जातली. उपरांत कुडचडेंचो आमदार निलेश काब्राल हाचो जाहीर सत्कार जातलो. आनी ते उपरांत आरोलकार परंपरीक दशावतारी नाट्य मंडळाचें नाटक जातलें, अशें देवस्थानाचो अध्यक्ष प्रभाकर वस्त, सचीव प्रदीप मापकार अशेंच भांडारी रामचंद्र नायक हाणें कळयलां.

आर्लेकारान दिली

दिव्यांगाक व्हिलचेर

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

पेडणें: पेडणेंचो आमदार प्रवीण आर्लेकारान नागझर वाठारांतल्या ऑंकार प्रकाश दळवी (25) ह्या दिव्यांग तरणाट्याक व्हिलचेर दिली. प्रचार वेळार आर्लेकार नागझर वाठारांत गेल्लो. त्या वेळार तो ऑंकाराक मेळिल्लो. वेंचणूक आचार संहितेक लागून ताका व्हिलचेर दिवपाक शकलो ना. मात वेंचून येतकच ताणें ताका ती दिली. ह्या वेळार आर्लेकार वांगडा कृष्णा पालेकार, जयेश पालेकार, श्याम सावंत, प्रकाश दळवी, ऑंकाराची आवय हाजीर आशिल्लीं.

दिगंबर कामत सत्ते खातीर भाजपांत येवपाचे तयारेंत : उर्फान मुल्ला

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

मडगांव: आदले मुख्यमंत्री आनी मडगांवचे आमदार दिगंबर कामत हांणी शुक्रारा पत्रकार परिशद घेवन भाजपाक सत्ता स्थापन करपाक अपेस आयलां देखून राज्यपालांनी हस्तक्षेप करचो अशी मागणी केल्ली. भाजपान दिगंबर कामत हांच्या आरोपाक जाप दिता भाजपाचे म्हणयारे उर्फान मुल्ला हांणी दिगंबर कामत भाजपांत येवपाचे तयारेंत आशिल्ल्याचें पत्रकार परिशदेंत सांगलें.

ह्या वेळार भाजपा मंडळाचे अध्यक्ष रुपेश महात्मे आनी

पत्रकार परिशदेंत उलयतना उर्फान मुल्ला. कुशीक रुपेश महात्मे आनी केतन कुडतरकार.

केतन कुडतरकार हाजीर आसले.

दिगंबर कामत भाजपाच्या केंद्रीय फुडाऱ्यांच्या संपर्कांत आसात असो दावो उर्फान मुल्ला हांणी केलो. काँग्रेस पक्षान सरकार स्थापन

करपाचें सपन पळोवचे न्हय अशें तांणी म्हणलें. काँग्रेस पक्ष अजून आपलो फुडारी थारावंक शकलो ना. डॉ. प्रमोद सावंत हेच गोंयचे मुख्यमंत्री आसतले अशें तांणी जाहीर केलें.

जमनीची ओलसाण

मेजपाक मशीन वापरात

विश्वनाथ गांवस: मोल उणें, पूण फायदो चड

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

वाळपय: झाडांक योग्य प्रमाणांत उदक घातलें जाल्यार झाड बरें तरेन वाडटा. झाडाक फावोशें उदक मेळ्ळें ना वा गरज परस चड उदक जालें जाल्यार ताचो वायट परिणाम झाडाचे वाडीचेर जाता. हे खातीर जमनीची ओलसाण मेजपाक मशिनाचो वापर करात, अशें वाळपय शेताकी अधिकारी विश्वनाथ गांवस हांणी सांगलें.

झाडाचे वाडी खातीर उदक हो म्हत्वाचो घटक आसता. ताका लागून नेमान झाडाक उदक घातलें जाल्यार ताची बरे तरेन वाड जावपाक शकता. मात हिसपा परस चड उदक जालें जाल्यार ताचे वायट परिणाम झाडाचे वाडीचेर

जावपाक शकतात. तातूंत साबार रोग झाडाक लागपाक शकतात. शेतकारांक हें खूब खेपे कळना. हाची विशेश दखल घेवन जमनींतली ओलसाण मेजपाचें मशीन विकसीत जालां. ह्या मशिना वरवीं जमनीक खऱ्यानीच उदकाची गरज आसा काय ना, ताचें निरिक्षण करपाची आमकां बरी सुविधा मेळ्ळ्या, अशी म्हायती गांवसान दिली. हें मशीन सामकें सवाय म्हणल्यार दोन हजारांक मेळटा. ते भायर ताचो व्हड फायदो शेतकारांक जावपाक शकता. हाचेर 50 टक्के अनुदान मेळपाक शकता. ह्या संदर्भांत अदीक म्हायती खातीर कार्यालया कडेन संपर्क करचो आनी म्हायती घेवची, असो उलो गांवस हांणी मारलो.

ज्ञानज्योती हायस्कुलांत मनयलो विज्ञान दीस

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

केरी- सत्तरी: कारापूर सांखळेच्या ज्ञानज्योती हायस्कुलांत विज्ञान दीस उमेदीन मनयलो. ह्या वेळार हायस्कुलाची मुख्याध्यापक सय्यद बीबी आरिफा, हायस्कुलाचो विज्ञान प्रयोग शाळा सहायक गुरुदास कवळेंकार तशेंच हेर शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी आनी विद्यार्थी हाजीर आशिल्ले. विद्यार्थिनी निवेदा कुडणेंकारान डॉ. सी. व्ही. रमण हांचे विशीं म्हायती दिली. अर्दूच्या विज्ञान दिसाचो विशय आशिल्लो, ‘इंटरनेट ऑफ इन् सायन्स अँड टेक्नॉलॉजी फॉर सस्टेनेबल प्युचर’. ह्या विशयाचेर शिक्षिका समिक्षा कवठणकारन केल्ल्या वण्टीपत्रकाचें विमोचन मुख्याध्यापक आरिफाचे हस्तुकीं जालें. ते उपरांत यत्ना णववी आनी धावेच्या विद्यार्थ्यां खातीर विज्ञान प्रस्नमंजुशा घेतली. ताचे संचलन शिक्षिका समिक्षा कवठणकारन केलें.

पाणपुटी काडून म्हापशें न्हंय नितळ करपाचो यत्न

मयडें उपसरपंच आनी थळाव्यांचो फुडाकार

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

म्हापशें: मयड्यां म्हापशें न्हंयेच्या पात्रांत निर्माण जाल्ली पाणपुटी (वांटर हायसिंथ) ही उदकांतली वनस्पत काडून न्हंय नितळ करपाचो यत्न उपसरपंच ओस्वल्ड कॉर्देरोच्या फुडाारपणा खाला थळाव्या लोकांच्या पंगडान केला. तीन चार म्हयन्यां सावन ही पाणपुटी वनस्पत व्हड प्रमाणांत रुजल्या. हे वनस्पतीचो त्रास थळाव्या नुस्तेमारांक जाता. तांच्यो होडयो आनी जाळी ताका शिरकतात. ते भायर हे उफेवपी वनस्पतीचो पाचवो थर न्हंयेच्या पात्राचेर आयिल्ल्यान पात्रूच अदृश्य जालां. न्हंयेच्या पात्राक राखण दिवपा वांगडाच नुस्तेमारांक जावपी

आडखळ पयस करपाच्या उद्देशान उपसरपंच कॉर्देरो आनी ताच्या सांगात्यांनी ही वनस्पत न्हंयेंतल्यान काडून उडोवपाक फुडाकार घेतला. सुमार दोन किलोमिटर न्हंयेंतल्यान ही वनस्पत काडल्या. तार पुला मेरेन न्हंयेचें पात्र नितळ करपाची मोख ह्या पंगडान दवरल्या. मेळिल्ले म्हायती प्रमाण फाटल्या कांय म्हयन्यां सावन म्हापशें न्हंयेंत मयड्यां वटेन हे वनस्पतीचें प्रमाण सुमारा भायर वाडलां. पुराय न्हंयेच्या उदकाचेर ती पातळिल्ल्यान सुर्याचें वताक ती न्हंयेंत वचपा पासून आडयतात. ताका लागून उदकाची गुणवत्त आनी उदकांतल्या जिवांचेर ताचो वायट परिणाम जावपाक शकता. हो विशय थळाव्या नुस्तेमारांनी गांवचो उपसरपंच ऑस्वल्ड

कॉर्देरो कडेन मांडलो. ते प्रमाण 29 जानेवारी सावन वैयक्तीक पांवड्याचेर कॉर्देरोन आपल्या सांगात्यां सयत मयडें पुलाचे दिशेन सुमार दोन किलोमिटर न्हंय पात्रांतली ही वनस्पत काडल्या. म्हापशें तार पुलाचे वटेन ही वनस्पत व्हड प्रमाणाचेर वाडल्या. सध्या तार पुलाचें बांदकाम चालू आसा. हें बांदकाम पुराय जाले उपरांत ही वनस्पत मयडेंचें दिशेन व्हांवून येतली. ताका लागून म्हापशें पालिका आनी बस्तीडें पंचायतीन लेगीत अशीच मोहीम हातांत घेवची, अशी विनवणी कॉर्देरोन केल्या. ही वनस्पत काडून उडयिल्ल्यान आमकां व्हड थाकाय मेळ्ळ्या, अशें थळावे नुस्तेमार शेल्डन लोबो आनी नागेश हांणी सांगलें.

मयडेंच्या म्हापशें न्हंयेंतली पाणपुटी वनस्पत काडटना ऑस्वल्ड कॉर्देरो आनी सांगाती.

पुराय न्हंय नितळ करपाचो हावेस: कॉर्देरो

गांवांतल्या लोकांनी ही गजाल आपले नदरेक हाडून दिल्ली. ताका लागून थळाव्या लोकांचे मजतीन ही वनस्पत काडून न्हंय निवळ करपाची निर्णय घेतलो. पयल्या पांवड्याचेर मयडें पुलाचे दिशेन सुमार दोन किलोमिटर मेरेन ही वनस्पत काडल्या. आतां दुसऱ्या पांवड्याचेर तार पुला मेरेन पांच किलोमिटर अंतर नितळ करपाचो आमचो हावेस आसा, अशें उपसरपंच ऑस्वल्ड कॉर्देरोन सांगलें.

भोव उपेगाची माडी >>4

निमणी इत्सा >>5

शिक्षणांत चडांत चड भाशांचो आसपाव जाय

गणेश जावडेकार

9860610762

कोरोना महामारीचो काळ आतां सोंपला, अशे म्हणपाक हरकत ना. देशा सयत राज्यांत दर दिसा नवे दुयेंती मेळत आसले तरी

महामारीची खरसाण आतां बरीच उणी जाल्या.

हॉटेलां, थिएटरां, सभाघरां उक्तीं जाल्ल्यान, सगळे वेव्हार सुरु जाल्यात. दोन वर्सां उपरांत पुराय तरेन शिक्षण संस्था सुरु जाल्यात. कोरोना महामारीक लागून राज्याचें तशेंच देशाचें अर्थीक लुकसाण जालें. बेकारी वाडली. नोकऱ्यो गेल्यो. शिक्षणीक लुकसाणीचें तर मेजमाप करप कठीण आसा.

भरपाय जावची ना, इतले विद्यार्थ्यांचें शिक्षणीक लुकसाण जालां. शिक्षण संस्था बंद आशिल्ल्यान ऑनलायन शिक्षणाची पर्यायी वेवस्था सरकारान केल्ली. हाका लागून कांय प्रमाणांत विद्यार्थ्यांची सोय जाली. इंटरनेट रेंज नाशिल्ल्यान सगळ्या विद्यार्थ्यां मेरेन ऑनलायन शिक्षण पावोवप

कठीण जाताले. सत्तरी, सांगें म्हालांतले विद्यार्थी रेंजी खातीर रानांत वताले. दोन वर्सांच्या कोरोनाच्या काळांत महाविद्यालय तशेंच णवी वयले वर्ग कांय दीस चलले. हाका लागून णवी वेल्या विद्यार्थ्यांची कांय प्रमाणांत सुविधा जाली. पयली ते सवी मेरेनचे वर्ग मात बंदूदू आशिल्ले. हाका लागून मुळावें शिक्षण घेवपी विद्यार्थ्यांचें व्हड शिक्षणीक लुकसाण जालें. विद्यार्थ्यांचें मुळावें शिक्षण, वर्गांत जावप खूब गरजेचें आसता.

पयली, दुसरी यत्तेंत मुळाक्षरां शिकयतात. पाडे म्हणपाक शिकयतात. विद्यार्थ्यां कडल्यान वाचन करुन घेतात. शिक्षणाची मुळावी बुनयाद पयली ते चवथी मेरेन जाता. अभ्यास कसो करचो, हस्ताक्षर कशें आसचें, हाचें ज्ञान विद्यार्थ्यांक मुळाव्या शिक्षणांत मेळटा. हाका लागून पयली ते सवी मेरेनचे विद्यार्थी वर्गांत येवप गरजेचें आसता. फाटलीं दोन वर्सां, पयली ते सवी मेरेनचे विद्यार्थी वर्गांत वचूंकूच ना. हाका लागून अंदूं जे विद्यार्थी चवथी, पांचवी वा सवेक आसा, तांची बुनयाद मातशी मव आसतली. ती घटमूट जावपाक आनीक थोडो वेळ लागतलो.

मुळाव्या शिक्षणा मदीं भाशेचो आसपाव जाता. मुळावें शिक्षण शक्यतो आवय भाशेंतल्यान आसचें, अशें तज्ञांचें मत आसा. जल्म जालो काय घरांत उलयतात, ती भास भुरगीं आपशी शिकतात. आयकून आनी उलोवन आवय भाशेचें ज्ञान भुरग्याक मेळटा. हे भाशेंत मुळाक्षरां, पाडे तशेंच गणितां शिकोवप शिक्षकांक सोंपें जाता. ल्हान भुरग्यांकूय शिकोवप सोंपेपणान शक्य जाता. आवय भाशेंतल्यान वाचपाक, बरोवपाक आनी उलोवपाक कळ्ळे काय हेर भास शिकप सोंपें जाता. मुळावें शिक्षण आवय भाशेंतल्यान आसपा फाटलो हो हेत आसा.

भोवसंख्य गोंयकारांची कोंकणी वा मराठी ही आवय भास आसा. हाका लागून गांवगिऱ्या वाठारांनी सगळ्याक कोंकणी वा मराठी शाळा

भांगरभूंय

राष्ट्रीय शिक्षणीक धोरणां तेच तरेन आतांचें राष्ट्रीय शिक्षणीक धोरण – 2020 हातूंतय मुळावें शिक्षणच न्ही तर आठवे मेरेनचें शिक्षण आवयभाशेंतल्यानच जावंक जाय अशें स्पश्ट केलां. आमच्या गोंयांत मात आमच्याच सरकारान आवयभाशेंतल्यान आशिल्ल्यो मुळाव्यो शाळा बंद करुन तांकां इंग्लीश माध्यम करपाक मान्यताय दिल्या. आवयभाशेचो येदो व्हडलो अपमान संवसारांत आनी खंयच जावंक ना. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या युनेस्को ह्या संघटनेन 1953त जगांतल्या सगळ्या राष्ट्रांक सगळें शिक्षण आवयभाशेंतल्यान दिवंक जाय अशें निर्देश दिले आनी परकी राजवटी सकयल आशिल्ल्या आशिया आनी आफ्रिका खंडांतल्या कितल्याशाच राष्ट्रांनी आपले आवयभाशेंतल्यान मुळावेंच न्ही तर उच्च शिक्षण, वेवसायीक शिक्षण देखून आवयभाशेंतल्यानच केलें.

भास शिकोवपा खातीर शाळा, महाविद्यालयां, विद्यापीठ हांगा कायमस्वरुपी भाशा शिक्षकांची नेमणूक वेळोवेळ करपाची गरज आसा आनी सरकारान हाचे कडेन लक्ष दिवंक जाय. फकत भास शिकयली म्हणून जायना तर त्या भाशेची कौशल्यां विकसीत करपाक सरकारान जिल्लो प्रशिक्षण संस्था तशेंच राज्य प्रशिक्षण संस्था हांकां अर्थीक पालव दिवपाक जाय. मुळाव्या पांवड्यार शिकोवपी शिक्षकांक मुळाक्षरां, जोडाक्षरां, रहस्व-दीर्घ, अनुस्वार, उच्चार, हस्ताक्षर, अक्षरां कशीं बरोवप, विरामचिन्नां आनी तांचो उपेग, व्याकरण रचना तर वयल्या पांवड्यार काव्य, निबंद, पत्रलेखन, शुद्धलेखन हाचेर भर दिवपाक प्रशिक्षणां गरजेचीं. जी भास शिकना वा शिकयना ती भास ना जावपाची भंय आसा वा ती शिकपा पुरतीक अस्तित्वांत आसता. भास जिती उरपाक ती उलोवप गरजेचे. देशा भायर वा गोंया भायर आशिल्लो गोंयकार आपली भास व्हड प्रमाणांत उलयता पूण गोंयांत रावपी गोंयकार आपली भास उलोवपाक अनमनता.

प्रशाननांत भाशेचो आसपाव

भाशेचे उदरगती खातीर सरकारान सगळें प्रशासन त्याच बरोबर न्यायलयां आनी हेर सगळें कामकाज कोंकणींत जावप गरजेचें पूण तशें जायना. सरकारान आपल्यो सगळ्यो कार्यावळी कोंकणी भाशेंतल्यान करपाची गरज आसा आनी ज्या जाग्यार मराठी जाय थंय मराठीचोय वापर करपाक हरकत ना. पूण सगळ्यो कार्यावळी सरकार इंग्लीशींतल्यान करता ज्यो जावंक फावना. सरकारान आपले भाशे कडेन प्रामाणीकपणान लागणूक दवरपाक जाय आनी तशी सरकाराची चलणूक आसप सारकें गरजेचें आसा. सरकारा कडल्यान बरोवप्यांक व्हड प्रमाणांत अर्थीक पालव दिवंक जाय. हेर राज्यांनी पुस्तक्यांक आवृत्तीच्यो पांच पांच हजार प्रती सहज खपतात हाचें कारण म्हणल्यार तीं राज्यां मोटी आनी थंयची लोकसंख्या कोट्यांनी आसता. गोंय सारक्या पंदरा लाख लोकसंख्या आशिल्ल्या राज्यांक पुस्तकाचे एके आवृत्तीच्यो पांचशे देखून प्रती खपपाक मारगार जाता. मागीर लेखक, कवी आनी हेर साहित्यिकांक आपलीं पुस्तकां प्रकाशीत करप कठीण जाता. ह्या खातीर लेखक वा प्रकाशका कडल्यान सरकाराक देखून प्रती विकच्यो घेवपाक शक्य ना. कारण मर्यादीत संख्येंत आशिल्ल्या वाचपघरांनी, ग्रंथालयांनी, शाळा, हायस्कुलां, महाविद्यालयां, विद्यापीठ हांगा चड प्रती विकच्यो घेवप शक्य ना ह्या खातीर सरकारान प्रती विकच्यो घेवनय दर एका पुस्तकाक अर्थीक मदत दिवप सामकें गरजेचें.

मेंदवाची भूक भागोवपाक भास

भास शिकप, तिगोवन दवरप, ती वाडोवप, तिचो उत्कर्श करप हें जशें लोकांचें काम तशेंच तें काम सरकाराचेंय आसा. भाशेचे उदरगती खातीर लोकाश्रया बरोबरच

राजाश्रय एकदम गरजेचो. सरकार आपले परीन मदत करता तरीय पूण सरकार खंय तरी हात आखुडटा काय कितें अशें भंय दिसता. सरकार पूल, रस्ते आनी हेर साधनसुविधा विकसीत करपाक जशे यत्न करता तशेंच आनी त्या परस चड भास राखून दवरपाक, तिचो विकास करपाक यत्न करूंक जाय. जशी साधनसुविधा जाय जशें पोटभर पौश्टीक जेवपाक जाय तशेंच मेंदूची भूक भागोवपाक भास जाय. आनी हे भाशेंतल्यान मनीस विद्वान, ज्ञानी आनी विचारवंत जावंक जाय.

फुडाराक कोंकणीक साहित्य अकादेमीची स्वतंत्र भास म्हणून मान्यताय मेळ्ळी. संविधानाच्या आठव्या परिशिश्टांत कोंकणीक मानाची सुवात मेळ्ळी. कोंकणी राजभास जाली आनी उपरांत गोंय राज्य जालें. संविधानाच्या आठव्या परिशिश्टांत कोंकणीचो आसपाव जाल्या उपरांत कोंकणी साहित्यांतल्या दोन लेखकां प्रतिश्टीत ' ज्ञानपीठ ' हो पुरस्कार फावो जालो आनी कोंकणी साहित्य देशाच्याच पांवड्यार न्ही तर आंतरराष्ट्रीय पांवड्यार दर्जेदार आसा हें सिद्ध केलें.

शासकीय संस्थांची जबाबदारी

हेर राज्यांनी आपले भाशेक जे तरेन मान सन्मान आसता तसो तो गोंयाक कोंकणी भाशेक आसा कांय कितें असो प्रस्न उप्रासता. भाशेची उदरगत जातली जाल्यार लोकशायेंत लोकांनी निवडून हाडिल्ल्या सरकारान ते भाशे खातीर आपली लागणूक कितें हें पयलीं समजून घेवपाक जाय. फकत राजभास संचालनालय वा गोंय कोंकणी अकादेमी स्थापन केली म्हणजे कोंकणी भाशे खातीर काम जाताच अशें ना. कांय वेळार ह्या संस्थांतल्यान उत्स्वी कार्यावळीच जावपाची शक्यताय आसा. सरकारान राजभास संचालनालय, कला आनी संस्कृती संचालनालय, कोंकणी अकादेमी तशेंच तियात्र अकादेमी, कला अकादेमी हांणी खंयचें काम करचें तें थारावंक जाय. खुबश्या वेळार ह्यो चारय संस्था तेंच तेंच काम करतात कांय कितें अशे दिसता.

सरकारान भास वाडपाक, तिचो प्रसार जावपाक, साहित्य निर्मिती जावपाक, साहित्य खरेदी करपाक तशेंच हेर कार्यावळी करपाक राजभास संचालनालया कडल्यान कोंकणी अकादेमी आनी हेर संस्थांक व्हड प्रमाणांत अर्थीक मदत करप गरजेचें आसा. काणयो, लोकगितां, लोकनाच, लोक कथा, मांडो, तियात्र, खेळ, एकांकिका, नाटकां हाचें सादरीकरण, संशोधनां आनी तांची जतनाय करुन तें तिगवपा खातीर कला आनी संस्कृती खात्यान कला अकादमी, तियात्र अकादमी आनी हेर संस्थांक अर्थीक मदत करपाक जाय. गोंयांतली वाचपघरां आनी ग्रंथालयां कला आनी संस्कृती खात्या कडेन आसात. ह्या वाचपघरांक आनी ग्रंथालयांक व्हड प्रमाणांत दर वर्सा पुस्तकां विकती घेवपाक नाजाल्यार पुस्तकां विकती घेवन दिवपाक जाय. जंय जंय शक्य आसा थंय वाचपघरां आनी ग्रंथालयां बारा ते अठरा वरां उक्तीं दवरपाची येवजण करूंक जाय. हीं ग्रंथालयां आनी वाचपघरां अनौपचारीक शिक्षण, आजीवन शिक्षण, उक्त्या शिक्षण मंडळ वा उक्त्या विद्यापिठांतल्यान फुडलें शिक्षण घेवपाक शिकपी भुरग्यांक मेळूंक जाय. हालीच्या काळांत फुडलें शिक्षण घेवपाक तशेंच नोकऱ्या खातीर प्रवेश परिक्षा दिवच्यो पडटा. ह्या खातीर तशेंच संशोधना खातीर अत्याधुनीक तंत्रगिन्यानाचो वापर करुन आंतरजालांतल्यानय हीं सगळीं पुस्तकां शिकथ्यांक आनी वाचप्यांक मेळूंक जाय. ज्ञानी समाज निर्माण करपा खातीर शब्दकोश जाय तशेंच चिंतन मनन करपाक मेळपाक जाय. आपले भाशे बरोबरच हेर भासाय शिकप गरजेचें. आजच्या काळांत भोवभाशीक काळ अशें म्हणटात.

शिक्षण आनी भास

शिक्षणीक मळार गोंयच्या भुरग्यांक ज्ञानी करतलो जाल्यार मुळावें शिकप तरी आवयभाशेंतल्यान म्हणल्यार कोंकणी भाशेंतल्यान जावंक जाय. शिक्षणीक मळावयली सरकाराची ही सगळ्यांत व्हडली लागणूक जावंक जाय. स्वातंत्र्यपूर्व ब्रिटीश काळांत आनी स्वातंत्र्या उपरांत जीं जीं शिक्षणीक धोरणां आनी अहवाल आयले तातूंत आवय भाशेंतल्यान शिक्षणाचेर भर आसा. फाटलीं सगळीं

आयतार

भास आनी शिक्षण

पांडुरंग नाडकर्णी

9326139252

सरकाराची लागणूक आनी जबाबदारी

खंयच्याय राज्याची भास ही त्या राज्यांतल्या लोकां खातीर खूब म्हत्वाची आसता. तांची भास ही त्या राज्याची आनी लोकांचीय वळख आसता. भाशेंतल्यान लोककला, लोकपदां, लोकनाच, सांस्कृतीक दायज, रिती रिवाज, बरें - वायट आनी हेर गजाली आमकां कळपाक शकतात आनी हातूंतल्यान एक बरो समाज निर्माण जाता. मनशाची प्रगती आनी विकास जाता त्याच बरोबर त्या भाशेचीय प्रगती आनी विकास जाता. समाजाचें बौद्धीक आनी सामाजीक उलयन जाता. हे सगळे नदरेन गोंयचो आनी गोंयची भास ' कोंकणी ' हाचो विचार केल्यार आमकां कितें दिसता? पयलीं पयलीं कोंकणी ही आमची भास अशें आमी गोंयकार मानपाकूच तयार नाशिल्ले. हाचें मुखेल कारण म्हणल्यार आमचें गोंय हें इतिहासीक नदरेन परकी राजवटी सकयलच आशिल्लें. गोंयाक आपली स्वताची राजवट नाशिल्ली. गोंयचो राजा गोंयाक केन्नाच नाशिल्लो. गोंयाक स्वताचें राज्य नाशिल्लें आनी राज्य नाशिल्ल्यान आमची भास ना अशें आमकां दिसतालें.

इतिहासीक फाटभूंय

इतिहासीक नदरेन पळयल्यार गोंय मौर्य साम्राज्य, भोज राजा, बदामीचे चालुक्य, कदंबा, शिलाहार, दिल्ली सुलतान, बहामनी, विजयनगर साम्राज्य, आदिलशहा आनी निमाणे पुर्तुगीज अश्यो राजवटी हांगा आशिल्ल्यो. कदंब, आदिलशहा आनी पुर्तुगेज राजवटींत गोंयची राजधानी गोंयांतच आशिल्ली पूण राजा गोंयचो नाशिल्लो. पुर्तुगीज आयले उपरांत सौंदेकार राजा गोंयांत आशिल्लो मूळ तोय मूळ कर्नाटकांतल्या राज्यांनी राज्य केलें पूण तांणी आपली भास म्हणल्यार ' कानडी ' गोंयकारांचेर थापली ना. पुर्तुगीज राजवटींत तर तांणी गोंयचो धर्म, भास हे सगळेच सोंपवपाचें थारायल्ले. जूण 1684त देवनागरी लिपीचेर बंदी घाली आनी कोंकणीचो गळो सामकोच अंदून दवरलो. हेर राजवटींनी जरी तांची भास गोंयकारांचेर थापली ना तरी पुर्तुगेजांनी मात पुर्तुगीज भास गोंयचेर थापली आनी गोंयकारांक पुर्तुगीज शिकची पडली.

पुर्तुगेज काळ

पुर्तुगीज काळांत ब्रिटीश भारतांत नोकऱ्यो मेळोवपा खातीर गोंयचे तीनय दिकेन आशिल्ल्या त्या वेळावयल्या ब्रिटीश भारतांत गोंयच्या लोकांक वच्चे पडले. ह्या खातीर पुर्तुगीज शिक्षणा बरोबरच इंग्लीशींतल्यान शिकप गोंयकारांक करचें पडलें. ह्या खातीर पुर्तुगीज माध्यमांतल्यान थारावीक शिक्षण घेवन मागीर इंग्लीश माध्यमांतल्यान शिक्षण घेवप अशी पध्दत गोंयांत जाली. गोंयांत व्हड प्रमाणांत महाराष्ट्रांतल्यान आयिल्ल्या शिकोवप्यांनी तांचे भाशेंत म्हणल्यार मराठींतल्यान गोंयच्या भुरग्यांक मुळावें शिक्षण दिलें. ह्या खातीर गोंयचे हिंदू मुळावें शिकप मराठींतल्यान करुन फुडलें शिक्षण पुर्तुगीज वा इंग्लीशींतल्यान घेवपाक लागले तर ख्रिस्ती समाज मुळावें शिक्षण पुर्तुगीजींत घेवन फुडलें शिक्षण एकतर पुर्तुगीज नाजाल्यार इंग्लीशींतल्यान घेवपाक लागले.

गोंय मुक्त जाले उपरांतय गोंयच्या कोंकणी भाशेक भोवसंख्य लोकांचो विरोध आशिल्लो. पूण सगळे लोक कोंकणींतल्यानच उलयताले. आयजूय उलयतात. विरोध आसतनाय कोंकणी प्रेमी लोकांनी केल्ले चळवळी खातीर टप्प्या टप्प्यान कोंकणी ही शिकोवपाची भास म्हणून फुडारांत हायस्कूल, महाविद्यालयां, विद्यापीठ स्तरा मेरेन वेवस्था जाली.

उदय म्हांबरो

9420766769

चौकार

फाट्यां 21 मार्चाक जागृतीक कविता दीस म्हण मनयतात. 1999 वर्सा सावन युनेस्कोन हो दीस मनोवपाचो निर्णय घेतलो. हो दीस मनोवपाचो फाटलो मुखेल हेत म्हणल्यार कविते विशीं लोकां भितर आवड निर्माण करप. कविता बरोवपाक, प्रसिद्ध करपाक आनी वाचपाक लोकांक प्रोत्साहीत करप. आनी ग्रामीण तशेंच राष्ट्रीय आनी आंतरराष्ट्रीय थराचेर कवितेक मानाचें स्थान मेळोवन दिवप. कवितेचो अभ्यासक, आनी वाचक हे नदरेन म्हाका ह्या दिसाचें खूब अपुप दिसता. ह्या फाटलीं कांय वर्सां कविता बरयतां म्हणटकूच केन्ना केन्ना विद्यार्थ्याचे फोन येतात. सरान असायनमॅण्ट करपाक सांगला. कविते

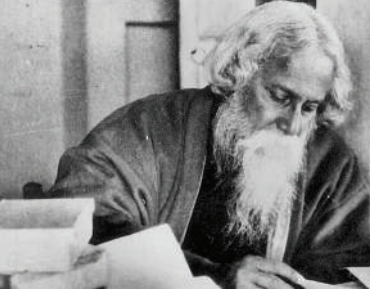
कविता कशी बरोवची ?

विशीं, कवी विशीं तांकां जाणून घेवपाचें आसता. तातूंत निमणो एक प्रामाणीक प्रस्न आसता. "सर, कविता कशी बरोवप? म्हाका बरयन दिसता पूण धाडस जायना."

आनीक एक भुरगो मेळ्ळो. "सर, कविता कशी बरोवंची हाचे क्लासेस बी नासता?" ह्या भुरग्यांची चूक अशी कांयच ना. हो पिरायूच अशी आसता. कितें तरी करीन दिसता पूण मार्ग सांपडना अशी गत आसता. ह्या भुरग्यांचे पिरायेचो आसतना म्हाकाय हेच प्रस्न सातयाताले. पूण आयज तरी सगळ्या प्रस्नांच्यो जापो म्हाका मेळ्ळ्यात व्हय?

माधव बोरकार, मुकेश थळी हांचे सारक्या व्यासंगी मनशांक विचारल्यार ते सांगताले, पयलीं वाचात. आनी खरेंच तें. आमी आमचें साहित्य सोडून हेरांचें वाचूंकच वचनात. आमचें अणभव विश्व मर्यादीत आसलें जाल्यार विशयाक बंधनां येतलीं. उतरावळ उणी पडटली. आमकां वाचूंक वाज येता तर आतां इंटरनेटार ऑडियो बुकां तशेंच यूट्यूबाचेर नामनेच्या कवींचे कविता वाचनाचे व्हिडियो लेगीत उपलब्ध आसात. ताचो आमच्यांनी लाव घेवं येता.

हांव कविता बरयतां. पूण हांव पुणवेंळ

कवितेच्या राज्यांत नासतां. कांय कवी कविता जगतात. देखीक कवीवर्य बाकीबाब बोरकार. ते पुणवेंळ कवी आसले. बाकीबाब कविता जगताले. तांकां पोएट बोरकार अशी आपली वळख चड आवडटाली. बाकीबाबान मराठी आनी कोंकणी कवितेचें दालन आपले कवितेन समृद्ध केलें. बाकीबाबांच्यो गीतरचना चिरंतन काल मेरेन लोकांचे जिबेर घोळत उरतल्यो इतल्यो सुरबूस. लय, ताल, मात्रा, यमक हांचो तांकां पुरेपूर अभ्यास आसलो. बाकीबाब कवी संमेलनांत कविता सादर करताले तेन्ना ते तल्लीन जाताले. एकाद्रो शास्त्रीय संगीत गाणारो गायक जसो गायतना भान विसरुन गायता तशें तांचे कविता गायन सुरान

आसताले. प्रत्यक्षांत जांणी आयकलां तांकां हो अमूत आणभव आसलो.

डॉ. मनोहररया सरदेसाय तर कविता सादर करतना मदीं उलयताले तेंय इतलें लयबद्ध आसतालें की मनोहररया कविता सादर करतात काय उलयतात तेंच खीणभर आयकुप्याक समजूंक कठीण जातालें. डॉ. र. वि. पंडित मुक्तचंदान बरयताले. ते म्हणटाले आयलें तशें गायलें. पूण प्रत्यक्षान तांची कविता वाचतना तिका एक लय आसा अशें जाणवले बगर राव नासले. तांचे उपरांत मुखावयले पिळगेंत रमेश वेळुस्कार आनी माधव बोरकार हांचे मेरेन ही परंपरा चालू उल्ली. पूण तो काळ ल्हवू ल्हवू आतां फाटीं पडूंक लागला. आतां तशें यमक जुळोवन गीतरचना वा कविता बरोवपाची पध्दत चडशी दिश्टी पडना. अजिबात कठीण बरयच

पांच वर्सां आदीं आमी विन्सन अकादमी ऑफ फिल्म एंड मिडियाचे वतीन गोवा मराठी चित्रपट महोत्सवाच्या निमतान एक कार्यशाळा घेतिल्ली. गीतलेखन कार्यशाळा. नामनेचे चित्रपट निर्देशक संजय लिला भन्साळी हांचो 'बाजीराव मस्तानी' हो सिनेमा. तातूंतलीं पदां खूब गाजलीं. हीं गितां रचपी गीतकार प्रशांत

इंग्लो हांकां आमी आपयल्ले. गोंयभरच्यान सुमार पंचवीस जाण हे कार्यशाळेक हाजीर आसले. त्यावेळार गीतलेखन करपाची पुर्वतयारी म्हणून तांणी वांटो घेतिल्ल्यांक चोपडेचेर याद जाता तितलीं उतरां बरोवन काडपाक सांगलें. उपरांत यमक जुळोवपी उतरांत समूह करपाक सांगलो. आनी मागीर यमक जुळोवपी वाक्यां बरोवंक शिकयले.

प्रशांतान सांगले, आदल्या काळार कवी गीतरचना करताले आनी उपरांत संगीतकार ल्यो रचना संगितान बांदताले. आतां उरफाटें घडटा. संगीतकार एक चाल बांदता आनी गीतकार भितर उतरां घालता. आयचो काळ मागणी तसो पुरवडो.

बाकीबाब, शंकर रामाणी, अभिजित ह्या नामनेच्या कवींनी गीतरचना केल्यो आनी उपरांत पंडित जितेंद्र अभिषेकी बुवांनी संगीत दिवन हीं गितां अजरामर केलीं. अभिषेकीबुवांक मुळांत गीत आवडल्यारूच ते ती रचना संगीतबद्ध करुन गायताले. देखून तीं गितां आयजे लेगीत सगळ्यांच्या ओठार घोळटात.

हांवेंय दोन - चार गीतां बरयल्यांत. पूण तीं तितलींशी उतरली नात. हालींच मुंबयच्या एका मराठी संगीतकारान म्हाका कोंकणी गीत बरोवपाची विनवणी केली. प्रशांत इंग्लोलेन म्हणिल्ले तशें ताणें म्हाका चालूय धाडली. प्रसंग कितें तोय कळयलो. आनी ते चालीन उतरां बांदून काड म्हण सांगलें. म्हजे खातीर हो नवोच आणभव. ताचे विनवणेक मान दिवन हांवें

ताका उतरां बांदून दिलीं पूण म्हज्या मनाचें समाधान जालें ना. जो खरो गीतकार आसता ताका थोडी भोव सूर तालावी गती आसूंक जाय. हांव त्या क्षेत्रांत भोटो. एक प्रयोग म्हण केला खरो पूण आंगलट येना जाल्यार पुरो.

मुळांत उतराक उतर जुळयत बसपाचो म्हजो पिंड न्हय. पूर्ण वेळ कविता म्हाका म्हज्या कामाच्या व्यापांत शक्य ना. पूण एकएकदां व्यक्त जाले बगर रावूं नजो जाता. आनी अचळय उतरां कागदार देंवूंक लागतात. केन्ना चार वर्ळींनी तर केन्ना दीर्घ. केन्ना रुपक घेवन तर केन्ना कथात्मक बसका घेवन. म्हाका म्हज्या वेवसायांत जीं मनशां मेळटात तांचे सभाव, प्रवृत्ती, घटना हे म्हज्या कविता लेखनावे विशय आसतात. हांव माटांनी, वेगवेगळ्या गांवगिऱ्या वाठारांनी भोंवतां, देखून पर्यावरण, निसर्ग, जनानरां म्हजे कवितेंत आपसूक येवन वतात. आडमेळीं हुंपत मुखार वचपाचें जिवन वांट्याक आयिल्ल्यान सकारात्मक विचार अशें घसघसून कवितेंत देंवतात. बरयतना एके लयेन उतरां बांदपाचो केन्ना यत्न करिना. पूण एकएकदां आपशींच उतरांक लय सांपडटा आनी कविता लयबद्ध जाता. तो अणभव आनंददायी. कविता दिसाच्या निमतान अंतर्मनांत रिगपाचो म्हजो एक प्रामाणीक यत्न. कविता कशी बरोवंची हाची जाप सोदप म्हणल्यार पावसान उपाट भरिल्ल्या बांयच्या उदकांत बांयच्या तळाक शेणिल्ली मुदी सोदप. जाच्या हाताक लागली ती लागली.

गोपीनाथ विष्णू गांवस

7038579804

सतरी बोली

झा खुटाच्यो उसकीच्यो झेळी फुलान लंग जाल्यो रे जाल्यो की गावांतल्या शिगम्याच्या मांडार ढोल, ताशे, ढोलूकीं, कासारळीं, पेपारीं, मुल्ल्यो, ताळ, पटी, तबल्यांचो ठेको हळूहळू निवळांक लागता. गावांतल्या देवळाच्या लोक मांडावयल्या लोकसाहित्यीक आनी लोककलाकारांचा वाजपाचेर ताल धरपी गायनच हळूहळू पातळ जाता. दीस रात ढोल – ताशांच्या तालार ताल धरपी हाती - पायांची खुमखुमी थारावता. वरास भराचो राग, झगडीं, तेसावों, कास्किसावों, तेमां, कोणाचो धल्लालो दावो सगळांच होळयेच्या रोमटांत नाचताना आनी गीतां गाताना जीं म्हणटत तीं आयकल्यार काय म्हणटलय आनी काय सांगतलय. शिगम्याच्या धुळवटीची धूळ मळबांत मिसाळटा. श्री देवीच्या कळसांतलां वर्सनिमाप्रमाण रखवालीचां पवित्र न्हावण जीबेर पडटा आनी परतेक्या आगांत भिनलालो शिगमो हळूहळू केन्ना इरता तं कळांच नं. गावांत दारा दारांतल्या मांटवांत आनी देवळाच्या माटवांत रोंबाट मारपी रोंबाट नाचतत आनी जीव ओतून शबय मागतत. शबय मागताना कोण - काय म्हणटा आनी कोण - काय गाता हेकां कांयंच नेम नसता. कोणाच्याच जीबेक हड नसता. पूण जं काय म्हणटत तं आयकतना मात हसतलय काय रडटलय. नाचताल्याच्या तोंडांत काय येयत हेजो नेमच नसता. शबयचो शिगमो आनी शिगम्याची शबय...

शबयच्यो बावल्यो तारीकडेन पावल्यो... शबय. शबय...शबय...
आमी येयल्यात वर्सान, घाला आमच्या बोल्सान... शबय.... शबय...

- *पाव रे सिद्धा, वर्सान एकदा...शबय..शबय..शबय...*
आमी येयल्यात वर्सान, घाला आमच्या बोल्सान... शबय.... शबय...

- *पाव रे सिद्धा, वर्सान एकदा...शबय..शबय..शबय...*
आमी येयल्यात वर्सान, घाला आमच्या बोल्सान... शबय.... शबय...
पाव तुजो बाबूलो रडटा मुगो,

- *पयशाचो दुदुलो मागता मु गो, शबय...शबय...शबय...*
तामडे भाजयेचीं काळीं बियां,

- *आकवार चेडवाचो घोव मियां...शबय...शबय...शबय...*
दाळीन भातान सुरय शीतान,

- *कोंबो सवांकला पलतडी वचांग...शबय...शबय...*
चानयेच्या पीला तुकां तीन पाट,

- *रावणान सिता हेल्या दाखय वाट...शबय...शबय...*
हरि रे माज्या पांडुरंगा, शबय... शबय...शबय...

- *आम्याची ताळी आमट,*
पलतडच्या भुरग्यांचां रोमांट... शबय...शबय...

- *वाटेवयरसून जातले मामी गे,*
तुज्या चेडवाक फुलां माळूंक आमी गे...शबय...शबय...शबय...

- *गांवकारा रे गांवकारा, चोर येयल्या दारा,*
पैशानी आमचीं बोल्सां भरा...शबय... शबय...शबय...

ग्लिनीस डायस

9405141249

माडी ही माडाच्या कुळांतलीच रचस्पत. ती माडा परस मातशी वेगळी आसली तरी दोगांचेय कांय भाग एक समान आसतात. माडा परस तिच्या खोडाचो आकार ल्हान आनी सुळसुळीत. हें एक वेगळेपण सोडल्यार बाकीचीं सगळीं लक्षणां माडा सारकींच आसतात. माडयां पसून चड उत्पन्न मेळोवपा खातीर तांच्या मुळांत आळी काडून शेण आनी झाडाच्या ताळ्यांची सावळ घालतात. माडयां पसून सादारण पांच ते स वर्सांनी उत्पन्न मेळपाक लागता. माडयेक उदक खूब लागता. ते खातीर कुळागरांनी ‘फोणव्यो’ करतात. दोन माडयां मदीं उदक आडावन दवरतात आनी लांकडाचें ‘कल्लें’ घेवन फोणव्यातलें उदक काडून माडयो शिंपतात.

हिंदू धर्मांत कसलेंय देवकार्य करतना सुपारेचो उपेग विडो दवरपा खातीर करतात. बेडो, सुपारी विड्याक दवरतात. सुपारी पानां वांगडा खावपा खातीर वापरतात. ओंकार आयल्यार सुपारेचो कुडको खावपाक दितात. तशेच बाजारांत मेळपी जायते पदार्थ सुपारे पसून तयार करतात. बेड्यांनी भरिल्ल्या ल्हान शेवकाक ‘शिपटें’ म्हणटात. आनी

आंब्याची ताळी आंबट रे... गावांतल्या भुरग्यांचां रोंबाट रे...

- *कावळो काळ्या पिसांचो,*
गांवकार न्हीता दिसाचो...शबय... शबय...शबय...

- *आबोलेचो घोण फुल्ला बायं कडेन,*
व्हरोन दी सुने मांयकडेन...शबय... शबय...शबय...

- *आबोलेचो घोण तुज्या ताळयेर मुगो,*
भावोजी बलयता तुकां माळयेर मुगो...शबय...शबय...शबय...

- *झिरीमिरी झिरीमिरी मोगन्या गो,*
पाणयाच्या निमतान न्हयचेर ये गो,
शेळोनी घालतां मेळोन घे गो...शबय.. शबय...शबय...

- *तारिवयले सुकणें, हलयता बुकणें... शबय...*

- *आयन्याच्या बायन्या, घेतल्याशिवाय जायना...शबय... शबय...शबय...*

- *काकणाचो हात पडलो उशातळा,*
काकणां फुटलीं पंदरा सोळा...शबय... शबय...शबय...

- *घरांत दोग्यो तिग्यो जावो गे,*
वड्डात फणसाच्यो मावो गे...शबय... शबय...शबय...

- *आबोलां फुल्लां बांयचेर, मोगरां न्हातां न्हयचेर...शबय... शबय...शबय...*

- *उसकीची काठी लिवाकली,*
कोंबडी तुजी सवांकली...शबय... शबय...शबय...

- *आमचो कोंबो मदान जाला,*
तुमचे कोंबडेक धापून घाला... शबय...शबय...शबय...

- *गौरीचो बाळ बाये रडटा गे,*
खोबरें गोड मागता गे...शबय... शबय...शबय...

- *गोविंदा रे गोपाला, आरे ,*
गोविंदा रे गोपाला...शबय.... शबय...शबय...

- *नान्याच्या ढोलींत इयाली पिसय,*
रावनी वयली कोंबडी फाकां किसय...शबय...शबय...शबय...

- *रुमडावां फुल, ना रे दुनियेंत... ही रुमडाची सोकारत*
राम लक्ष्मण सिता तिगां जाणां... ही राम लक्ष्मणाची जत

- *घाटी लागलो पावस, कोकणां देंवले लोंडे... ही करोवल्यांची जत*

- *पयल्या सत्य युगांत, मालाय सती गेली,*
तियेच्या नावाच्यो रे सोकारती...ही काळासतीची सोकारत,

- *गांवकारा माज्या बदवा, हसाया खेळया,*
मौजशी मारुया रे संवसारांत... ही भाव बंदकेची सोकारत,

- *चोरशे चोरं गेले आंबियाच्या बनी... ही चोरांची जत...*

- *“होळीशी हाय कशी व्हर देवानो, होळीशी हाय*

धरणी देवानो,
धरणी हाय कशी व्हर देवानो.” ह्यां होळयेचां गीत...

- *“मात्याच्या मुंडाशान मांड थारयलो,*
खेळ खेळयलो तसो चाळो थांबयलो”.
ह्यां मांड थारावणेचां गीत...

- *“हो शिमगो देवा कुणीगा रचिलो, हो शिमगो देवा ईश्वरान रचिलो.”*
ह्या देवाच्या थोळेपणाचां गीत.

- *आनी सकाळचे गे पारी...*
आनी पाँवो येयला दारी ही चिल्लया बाळाची जत,

- *येचल्या शेनी बा रचल्या होळी.*
तळपाच्या माळयेक जलामली कनक...राज्याची राणी...,
हाटकुळी तोरणा रतांनी पो, बर रतानी बो...

ह्यां आमच्या धनगर समाजांतल्या भावांनी आनी भयणींनी रचलालां लोकधन. शिगम्याच्या मांटवांत शेकड्यांनी गीतां आयकांक, गांवक आनी अनुभवांक मेळटत. ही शिगम्याची गीतावळ परत परत कानार पडची असां दिसांक ल्हागता आनी शिगमो मावाळटा. सगळ्या गावां - गावांतल्या मांडावयल्या ढोल – ताशयांचां घुमचे कटर घुम...मावळांक ल्हागता.

गावा – गावांतल्या लोक संचीताचां आमचां, दायज एकामेकाकडसून दुसऱ्याकडेन दिवपाचां मोठां कार्य आमचो शिगमो करता. आमच्या गावांतलो पांच वा सात दीस चलपी शिगमो थार धरी नसताना दीस रात चलता. जो ढोल ताशे घणघणटत. रोमटां आनी लोकनाच नाचताना लोकांचेर येता भार. तोरण, सत्र्यो, गुढ्यो, पताको, पालख्यो, घोडे, करोवल्यो, मोरुलो, राधानाच, चपय, गजानाच, रोमटां, रणमात्यांतलीं धोंगां ह्या शिगम्यांक बरींच रंगतत. पायांक भिंगरी भानल्यावरी रोंमटां जीं नात्त तं बगल्यार अजाप जावंक जाता.

पयलीं आमच्या गावांतलो शिगमो हो गावांतल्याच मांडांचर खेळवंक जायी असां जाणटे मानीत. आयजय ही परंपरा तशीच आसा. पूण हे परंपरेक फाटो दिवन आमच्या गावांतल्या शिगम्याच्या मांडावयल्या लोकसंचीताक सगळ्यांसमोर हाडपाचं धाडस आतां शरानी जावपी शिगम्यान केलां. गावांतल्या मांडावयले सगळे उत्सव आतां आमच्या शरानी जावंक ल्हागलेत आनी आमचे लोकमांड आनीक फुलांक ल्हागले. मोरुल्याचो नाच आनीक फुल्लो. तालगडी, गोफ, करावाण, चेंडूफळी आनी तोणयामेळाच्या मेळाक आनीक नेट येयलो. चपय, गजानात, मुसळनात, भोंवरुलो, झेमाड्याचो ताल आनीक नेटान चडपाक लागला. गजानाचाची पावलट आनीक नेटान पडपाक ल्हागल्या. उसकेचे तुरे घोसांनी फुलचे तशे आमचो गावां – गावांतलो शिगमो फुलान लंग जावंक ल्हागना. गावां- गावांतले मांड लोककलेच्या ताल आनी लयीन “आम्याची ताळी आंबट रे... गावांतल्या भुरग्यांचां रोंबाट रे...” असां म्हणत दिसान दीस मोटे जावंक ल्हागलेत. हर...हर...चांगभल...शिगम्याच्या नावानं चांगभल... वाचल्या – जगल्यार फुडल्या वर्सा...शबय... आमी आमच्या गावांनी जावपी शिगम्याक शिगम्याची शबय मारीत रवल्याचर, आमच्या गावांतलो शिगमो फुडे जायत रवतलो...त्रक धूम...जानक लिकीलिकी...

विशाल खांडेपारकार

8080622370

भांगरभूंय दिसाळ्यांत आयतार, 6 मार्चाक ‘ चौकार ’ ह्या सदरांत ‘ कोंकणींतलें काल्पनीक बालसाहित्य ’ ह्या विशयाचेर नयनाबाय आडारकार हांचो लेख छापून आयला. वाचून अजाप आनी मातशी खंतूय जाली. खंत इतलेच खातीर, इतल्या सुंदर विशया वेलो लेख मात लेगीत पूर्ण दिसलो ना. कारण तातूंत बाल साहित्याच्या मळार लेखन केल्ल्या, अजून सातत्यान बरोवपी लेखकांचो सादो उल्लेख लेगीत ना. देखून समिक्षकांनी साहित्याचे इतिहासीक लेख हाताळटना अभ्यासपूर्ण वाचन करचें.

आयज मेरेन विसरायेर पडूंक नाशिल्ले कांय बालसाहित्यकार एका काळार भुरग्यालें साहित्य हो सामको सोंपो आनी बेकारपणांत बरोवपाचो प्रकार अशे लेखताले. पूण काळा प्रमाण ताचें मोल वाडलें. ज्ञानपीठकार रवीन्द्रबाब केळेकार हांकां ताचें म्हत्व कळिल्ल्यान तेन्ना सावन विशेश भर दिवप जालां असो अभिप्राय ज्ञानपीठकार दामोदर मावजो आपल्या ‘ फिनिकसाचें उद्यान आनी सर्जनाचें उत्कर्कें ’ पुस्तकांत बरयतात. तांच्या मतान १९३५ वर्सा खऱ्या अर्थान काल्पनीक बाल साहित्यांत चंवर आयिल्लो. १९४८ वर्सा रा. श. नायक हांगेले भुरग्यांलो वेद आनी का. श्री. नागेक हांगेलीं हें स काल्पनीक लोक काणयांचे पुस्तक उजवाडलें. १९६१त रवीन्द्र केळेकार हांचे कथा आनी काणयो हें रुपक काणयांचे आनी राजा राणी हीं पुस्तकां उजवाडायलीं. उपरांत हें पीक घसघशीत वाडत गेलें. फा. आल्फार रेनातु मेन्दीश, महाबळेश्वर सैल, ओलिन्हीन्यू गोमीश, र. वि. पंडित, अ. ना. म्हांबरो, लक्ष्मणराव सरदेसाय, फेलिसियो कार्दोस, चंद्रकांत केणी, पुंडलीक नायक, कमलाबाय राव देशपांडे, गुरुनाथ केळेकार, मीना काकोडकार, सुहास दलाल, तुकाराम शेट, रामकृष्ण जुवारकार, अभय कुमार वेलींगकार, प्रकाश थळी, भिकाजी घाणेकार, प्रशांती तळपणकार, ज्योती नायक, उषा कामत, नागेश नायक वाडिये, माणिकराव गावणेकार, दिनेश मणेरकार, गजानन जोग, सतीश दळवी, अशोक भोसलो, ग्वादालूप डायस, मार्कूस गोन्साल्वीस, अलका असोल्डेकार, झिलू गांवकार, जयंती नायक, उषा कामत, किरण म्हांबरे, जयमाला दणावत, श्याम वेरेंकार, हर्षा शेटये, स्मिता भांडारी कामत, विशाल खांडेपारकार, प्रसाद सावंत, गीता नायक, विलियम फेर्नांडीस, मारिया

रमेश सावarkar

963774८९7४

यादींतले दीस

भुरगेपणांत मनशाक नाचपाची खुबूच उमेद आसता. तरेकवार खेळ खेळून दीस मजेंत घालोवचे अशें जण एकल्या भुरग्याक दिसताच. आमचें ल्हानपण अशेंच गेलें. घरा मुखावयल्या आंगणांत गरमेच्या दिसांनी माटोव घालताले. माटवाचे मेडींक धरून आमी भावंडां खेळ खेळटालीं. व्हडल्यान हांसप, खिदळो. तिनसांज जावन दिवो लावपाचो वेळ जालो जाल्यारूय खेळ चालू आई सगळ्यांक उलो मारून ‘घरांत या पयलीं पळोवया’ अशें म्हणून शिटकावणी दिताली. जाल्यार घराचे पडवेर येवन आजी म्हणटाली, ‘ आरे, शिगमो खेळू नाका. पुरो करात खेळ.’ बाबा कुळागरांतल्यान येतकूच आमचो फोग काडटले अशी मनांत भिरांत दिसताली. ताका लागून ‘आळी मिळी गूप चिकी’ तशी आमी वोगी गारून हात-पांय धुवन देवघरांत पळटालीं.

आमचे आजयेक वसंत खेळूं नाका, शिगमो खेळू नाका अशे शब्दप्रयोग करपाची संवय आसली. वोगीच केन्ना कितेंय करचें न्हय. “मेळार मेळ आनीक शिमग्यार खेळ” हीं तिचीं थारायलीं उतरां अदीं मदीं आमच्या कानार पडटालीं. ताची आजूनय याद येता.

‘शिगमो खेळू नाका’ ह्या आजयेच्या उतरांचो उगडास आयलो की म्हजें मन भरकन आमच्या ल्हानपणांत फाल्गुनांत जावपी शिगम्याची याद करून दिता. त्या वेळार पारंपारीक शिगमो म्हणल्यार त्यो त्यो गजाली जाताल्योच. उत्तर गोंयांत शिगमो फाल्गून पुनवेन म्हणल्यार होळीच्या दिसा सावन सुरू जाता. जाल्यार दक्षीण गोंयांत खासा करून अंत्रुज म्हालांत काणकोण, सांणें ह्या तालुक्यांतलो पारंपारीक शिगमो होळी पुनवेक सोंपता.

होळी सणा परब दिसा सर्वण गांवातले तरणाटे आनी कांय जाणटे ढोलाच्या वाजपा

समिक्षकांक गरज अभ्यासपूर्ण वाचनाची

कोणें कितें बरयला, कितें उजवाडलां, खंय कितें छापलां. ताची फाटपूरवण दवरूंक जाय. नातर आमी एक चुकीचो संदेश आनी इतिहास नवे पिळगेक दितले. लोकां मेरेन अर्द ज्ञान पावयतले.

आफोन्सो, रुय कोएलो, विली गोयश, बोवावेन्चॅर दि पियेत्रो ह्या लेखकांनी बाल साहित्याच्या मळार व्हड योगदान दिलां. तांचो अजून वावर चालू आसा. घडये आनिकूय लेखक आसूं येतात. हालींच बाल साहित्या मळार प्रतिश्ठेचो बिनानी फावंडेशन पुरस्कृत वास्तव्य पुरस्कार लाबिल्ली जेश्ट लेखिका मीनाबाय काकोडकार हिचोय उल्लेख लेखांत ना.

उपरांत २०१९-२०२२ वर्साच्या दसकांत कोंकणी भाशा मंडळ आनी अभिनव क्रिएशन्स ह्या संस्थांनी बाल साहित्याच्या मळार भोव मोलादीक वावर केलां. तांचें श्रेय मंडळाचे आदले अध्यक्ष चेतन आतांचे अन्वेषा

सिंगबाळ,

जाणवळदार, तशेंच चूक थारचें ना. काल्पनीक मळावेली हेर भाशेंतलीं पुस्तकां अणकारून कोंकणींत हाडून तीं उजवाडून ही काल्पनीक आनी शिक्षणीक मळा वेली पोकळी भरून काडल्या. खेरीतपणान ताच्या वावराचें कवतूक जावंक जाय. पूण ह्या एकाय बरोवप्यांचो सादो उल्लेख ना. बाल साहित्यांतले हे नवे बरोवपी अशे आसात. चेतन आचार्य, जयेश राजूत, जेनीस फेर्नांडीस, जॉस्मिता फेर्नांडिस, तनिका नायक, सुप्रीया कयकुंबीकार, सोनिया पटेकर गांवकार, टॅफनी मारिया गामा, एविता डिसौजा, साईशा देसाय, गायत्री नायक, तन्वी कामत बांबोळकार, दीपा शेटये, प्राची प्रभावळकार, वीणा पेडणेंकार, स्नेहा

आमच्या भुरगेपणांतलो शिगमो

सयत आमच्या वाठादेव गांवांत येताले. सुपारेचें झाड म्हणल्यार माडी (ताजी) होळये खातीर मारून वाजत गाजत सर्वण गांवांत व्हरताले. आजुनूय ही परंपरा चालू आसा. होळयेच्या दुसऱ्या दिसा तरणाटे ‘चोर’ जावन येताले. कुळागरांनी तशेंच हेर जाग्यांनी वचून हाताक मेळता तें घेवन सगळ्या लोकां मुखार घेवन वताले.

होळयेक ढोलार बडी (काठी) पडली की शिगम्याक सुरवात. दोन दीस गांवचीं भुरगीं, तरणाटे, तोंडाचेर मुखवटे घालून शबय शबय करून नाचतात. “आमी आपल्या वर्सान, पयशे घाला बोल्सांत” अशे घरानघर म्हणून शबय मागत लोक तांकां पयशे, केळीं, चांकलेटी खावपाक दितात. त्या तेंपार तशे चलताले. आतां पयशांची मागणी करतात. गांवांतले म्हाले, गोंसाय, धनगर, आपली वर्सांची सण परब म्हणून नाल्ल घेताले. गोंसांय घरांघरांक फिरून शंख वाजोन म्हणटा, “पाव सिद्धा सगळ्यांचे बरें कर.”

धनगरांचे पंगड मात दर एकल्याच्या घरा कडेन लोकगीत म्हणून, ‘शबय’ मागता. चवथे दिसा गांवांत रोमटां मेळ लोकनृत्य करून शिगम्याचे खेळ करतात. सवण गांवांत अनंत खाडिलकार नांवाचे मास्तर (शिक्षक) गोंय मुक्त जावपा पयलीं सावन शाळा चलयताले. ते ब्रह्म-करमळी (सत्तरी) गांवचे सुपुत्र. हाडाचे शिक्षक, नाट्य कलाकार, लोक कलाकार म्हणून तांणी नामना मेळयल्ली. तांणी आमच्या गांवांतल्या तरणाट्या तशेंच जाणट्यांक एकठांय हाडून तालगडी, मोरुलो ही लोकनृत्याचे प्रकार शिकयले.

घरा मुखा वयल्या आंगणांत पेटी, टाळ, झांज, तबलो ह्या वाद्यांच्या संगीत आवाजा सयत ‘तालगडी’ खेळ रंगताले. खाडिलकर गुरुजी पेटी वाजयताले. सर्वणचे रेजिजेर दता गोपी सावंत हे झांज वाजोवन लोकगितां म्हणटाले. शिगम्याच्या ह्या मेळांत चाळीसएक जाण वांटो घेताले. ढोल ताशे वाजोवन एक घरा कडचो खेळ सोंपले की मुखार वचप. मेळाच्या पंगडाक ‘तळी’ दवरताले. तळी म्हणल्यार पाटार

सबनीस, स्मिता मांन्डेकार, हृषिकेश कदम, पूर्वा नायक, मीना काकोडकार, योगिनी आचार्य, उषा कामत, सारीका नायक, पांडुरंग नायक, अनुसया गावस, सारीका नायक , अन्वेषा सिंगबाळ, आरती कुंकळकार, अनंत अग्नी, आशा गांवकार, विशाल खांडेपारकार, उर्वशी नायक अश्या नव्या तरणाट्या लेखकांचो सादो उल्लेख लेगीत लेखांत केल्लो दिसलो ना.

म्हाका दिसता कथां, कादंबरी, नाटक आनी हेर साहित्यांच्या मळार लेख वा समिक्षा बरयतना बरोवप्यान त्या विशयांचेर खोलायेन पुराय अभ्यास करुनच लेख बरोवंक जाय. चड करुन समिक्षकांनी परिपूर्ण आसूंक फावो. कोणें कितें बरयला, कितें उजवाडलां, खंय कितें छापलां. ताची फाटपूरवण दवरूंक जाय. नातर आमी एक चुकीचो संदेश आनी इतिहास नवे पिळगेक दितले. लोकां मेरेन अर्द ज्ञान पावयतले.

असोच जर आमी अर्दकुटो इतिहास रंगयलो जाल्यार फुडारांत भुरग्यांचेर कितें परिणाम जातलो हाचो मातसो विचार बरोवप्यांनी करूंक जाय. नातर माजर नाशिल्ल्या गांवांत हुंदीर राय अशी आमची गत जातली.

कांय वर्सा आदीं कोंकणी ही भास काय बोली हाचेर प्रस्नचिन्न उबें आशिल्लें. तेन्ना गोटुबाय केळेकार, र. वि. पंडित, कुमुदिनी केळेकार, गुरुनाथ केळेकार, विजयाव्या सरमळकार, मीना काकोडकार, उदय भेंब्रे, सुरेश काकोडकार आनी हेर म्हालगडे, हांचे सारके लेखक आनी लेखिका वावर करताले. अभयकुमारा वेलींगकारा सारको तरणाटो तर वेंलगां सारक्या वाठारांत शिबिरांचें आयोजन करताले. हांतल्यान जायते बाल साहित्यीक तयार जाले म्हणपाचे सांगपी, अजून जिते जिवे आसात. पूण ह्या पुराय लेखांत ह्या वावराचो आनी ह्या वयल्या साहित्यिकांचो खंयच उल्लेख मेळना. वागाक वाग खायना म्हणटात, तरीय हो लेख वाचून मनस्ताप जालो. फुडारांत नाचयल्यो वापरलो जाल्यार ती व्हडली चूक थारतली. नयनाबाय हाची नोंद घेतली अशी आस्त तिचे सर्री बाळगून, तिणें बेगोबेगो सुदारीत अभ्यासपूर्ण लेख छापचो इतलेंच मागणें.

तांदूळ, नाल्ल, केळीं आनी पयशे. पाटाक तेंकून दिवली पेटान दवरप. रोमटांचो मेळ सगळीं घरां फिरोवन सर्वण गांवांत गेलो की ते राती घोडेमोडणी आनी मागीर नाटक. घोडे मोडणेच्या वेळार घोडे फुडें वता आसतना ‘ हें हें ह हैच्या ’ अशी आरोळ्यो तरणाटे मारतात.

होळयेच्या नव्या दिसा देवीचो कळसा सर्वण, वांठादेव, व्हांवटी ह्या वाड्यांनी फिरता. ताका कळसोत्सव म्हणटा. फाल्गून म्हयन्यांत धवो आनीक तांबडो चांफो फुलता. नागचांफो फुलपाचो होच म्हयनो. चाफ्यांच्या फुलांच्यो माळो करून कळसा घालप हें खाशेलपण आसलें. कांय तरणाटे मागीर हे हार (माळो) आपल्या गळ्यांत घालून मिरयतात. कळसाची दुजा केल्या उपरांत नैवेद्य म्हणून देवीक वाखयल्ली केळीं, काळ्यांचे तुकडे लोकांक वांटप. फाल्गून उमाशेक धुकवड जावन शिगम्याची सांगाता जाता. आतां शिगम्याचें पारंपारीक रुप बदलत चल्लो. चित्ररथांच्यो मिरवणुको, सर्ती, रोमटां मेळ सर्ती अश्या तरेकवार खेळां सयत शिगमो शार वाठारांत शिगमोत्सव मंडळ आनी सरकाराच्या पालवान व्हडा उमेदीन आनीक थाटांत मनयतात. हें शिगम्याचें स्वरुप पळोवन शिगम्याचे खेळ करतात. सवण गांवांत अनंत खाडिलकार नांवाचे मास्तर (शिक्षक) गोंय मुक्त जावपा पयलीं सावन शाळा चलयताले. ते ब्रह्म-करमळी (सत्तरी) गांवचे सुपुत्र. हाडाचे शिक्षक, नाट्य कलाकार, लोक कलाकार म्हणून तांणी नामना मेळयल्ली. तांणी आमच्या गांवांतल्या तरणाट्या तशेंच जाणट्यांक एकठांय हाडून तालगडी, मोरुलो ही लोकनृत्याचे प्रकार शिकयले.

घरा मुखा वयल्या आंगणांत पेटी, टाळ, झांज, तबलो ह्या वाद्यांच्या संगीत आवाजा सयत ‘तालगडी’ खेळ रंगताले. खाडिलकर गुरुजी पेटी वाजयताले. सर्वणचे रेजिजेर दता गोपी सावंत हे झांज वाजोवन लोकगितां म्हणटाले. शिगम्याच्या ह्या मेळांत चाळीसएक जाण वांटो घेताले. ढोल ताशे वाजोवन एक घरा कडचो खेळ सोंपले की मुखार वचप. मेळाच्या पंगडाक ‘तळी’ दवरताले. तळी म्हणल्यार पाटार

लोकभारत लोकचो आवाज

भांगरभूंय

To get the **Free PDF** copy of
भांगरभूंय on whatsapp daily

Click here and join our
official Whatapp Group.

 log on to Bhaangarbhuin.com [@Bhaangarbhuin](https://twitter.com/Bhaangarbhuin)

 Facebook.com/Bhaangarbhuin